

чайна дань отъ безкористни услуги на България. Най-първо графъ Берхтолдъ, следъ него Макио. Днесъ е делегиранъ елегантниятъ Цапари. И той е ималъ на 17 юний класическия цинизъмъ да му каже: отъ страна на Ромъния нѣма никаква опасностъ и тя по никой начинъ нѣма да напада България. Интереситъ на Австро-Унгария сж сходни съ тия на България, която трѣбва да бжде голѣма и силна. Австро-Унгария ще се постараетъ да ни помага съ всички сръдства. Нима централниятъ съюзъ, който имаше такава съгледателна служба, е могълъ да бжде въ заблуждение по истинскитъ намѣрения на Ромъния? Интереситъ на Австрия, която не можеше да допусне едно засилване на славянска Сърбия, като единъ голѣмъ и опасенъ притегателенъ центъръ за многобройнитъ славяни въ Австро-Унгария — сж били въ този моментъ еднакви съ тия на България, до колкото тя искаше да си вземе обратно окупиранитъ земи въ Македония. Тази идентичностъ може да се подчертава отъ единъ австро-унгарски държавникъ. Но интереситъ на България налагаха да се разреши спора — може би, не въ най-идеална форма — само чрезъ съдействието на Съглашението. Това бѣше ясно още въ тия критически дни; то се потвърди при букурещкия договоръ и особено въ голѣмата война. Австрия не можеше да бжде покровителка, понеже сама се нуждаеше отъ протекторъ. Това, впрочемъ, е било на юний 1913-та година единъ принципаленъ въпросъ, който практическата политика не е могла да разрешава така набърже.

Това, което е имало въ оня день огромно значение за България, то е било поведението на Ромъния. Австрия ни убеждава наново, че тя нѣма да напада България. Увѣрението, че Ромъния нѣма да ни нападне, не е достатъчно; трѣбвало е да ни се каже сжщо, че това тя не ще направи по никой начинъ. Защо е била нужна тази голѣма измама?

На тази дата сраженията съ сърби и гърци сж започнати. Отъ страна на Съглашението и отъ страна на нашитъ съюзници се получаватъ най-енергични протести. М-ръ председателятъ се колебае. Той не знае кой пжтъ да подхване решително. Трѣбваше да бжде укрепенъ въ вѣрата, че започнатото дѣло на разрушението, — независимо кой българинъ го е започналъ — ще бжде полезно за България; да му се отнеме страха отъ една опасностъ, наистина, реална и да му се посочи една помощ изцѣло фиктивна. Но австрийската дипломация намира, че тя трѣбва да бжде подпомогната. Поради това, на 19 юний (№ 495), на берлинския ни пълномощенъ министъръ се съобщава отъ германския държавенъ подсекретаръ на външнитъ работи, че той *не върва въ предстояща ромънска мобилизация*. На 18 и 19 юний, когато бѣше въпросъ да се прекратятъ или не отъ наша страна окончателно военнитъ действия съ Сърбия и Гърция, когато полуостровътъ горѣше наново, Австрия продължава да ни снабдява съ благоприятни увѣрения. Но, когато нашето правителство даде заповѣдь за спиране настѣплението на войскитъ и Австрия вижда, че ние още висимъ — макаръ и въ края на другата групировка ни казва веднага: „Дайте Балчикъ на Ромъния!“

На 24 юний (№ 342) пълномощниятъ ни министъръ въ Виена продължава да ни успокоява: „Ромъния ще чака да види резултата отъ войната ни съ съюзницитъ; турското правителство решило да не предприема нищо срещу България“ и т. н. България, значи, още нищо не губи, — нека само балканскитъ съюзници довършатъ своето грозно изтрѣбително дѣло!

Едва на 2 юлий пълномощниятъ ни министъръ въ Виена изгубва (№ 368) своя вълшебенъ оптимизъмъ: графъ Берхтолдъ му говори повече отъ единъ часъ, но по никой въпросъ той не се изказа ясно и категорично, както други пжтъ. България направила грѣшка, че не се споразумѣла съ Ромъния, направила друга грѣшка, че не се разбрала съ Турция, трета, че била колеблива и др. подобни. Графътъ се